

2. DE CONTEXT VAN DE ENERGIETRANSITIE

KLIMAATDOELSTELLINGEN ALS DRIJFVEER

De ontwikkeling van het Belgische elektriciteitsnet speelt in op de Europese verbintenis om onze samenleving tegen 2050 met meer dan 80 procent te decarboniseren. Europa volgt daarmee de ambities van de COP21 klimaatconferentie in Parijs van december 2015.

De klimaatdoelstellingen zijn de onmiskenbare drijfveer van de energietransitie die vandaag duidelijk zichtbaar en onomkeerbaar is. Ze zorgen voor een grondige transformatie van het Europese energiesysteem waarbij tegelijk gefocust wordt op het verbeteren van de energie-efficiëntie, het elektrificeren van

belangrijke sectoren zoals transport en verwarming als het doorgedreven decarboniseren van het elektriciteitssysteem.

België heeft de meeste baten bij een Europees geïntegreerd elektriciteitssysteem dat steunt op hernieuwbare energiebronnen, waarbij het volledige binnenlandse potentieel wordt gevaloriseerd en wordt aangevuld met geïmporteerde elektriciteit via bijkomende interconnectoren. Het positieve effect van deze visie is berekend in de Elia studie van november 2017 (*Electricity Scenarios for Belgium towards 2050*).

IMPACT VAN DE ENERGIETRANSITIE OP HET BELGISCHE ELEKTRICITEITSNET

Conventionele energiebronnen maken plaats voor CO₂ arme (hernieuwbare) energieproductie die op grote schaal doorbreekt.

Het energiesysteem decentraliseert en elektriciteitsproductie verrijkt zich van de grote verbruikerscentra.

Door digitalisering en de opkomst van nieuwe technologieën evolueert elektriciteit naar een tweerichtingsstroom. De eindgebruiker krijgt een prominente rol. Stilaan zien we de doorbraak van elektrische auto's, batterijtechnologie, toenemend vraagbeheer en energie-efficiëntie.

De doorbraak van hernieuwbare energieproductie in Europa zorgt voor een stijging van de internationale elektriciteitsstromen. Bijkomende interconnectoren zorgen voor een toenemende integratie van de Europese elektriciteitsmarkt.

DE DOELSTELLINGEN VAN HET ENERGIE-TRILEMMA

De energietransitie zal pas succesvol zijn als het maximaal voordelen oplevert voor de drie pijlers van het energie-trilemma: betrouwbaarheid, betaalbaarheid én duurzaamheid.

België heeft er alle belang bij om te investeren in het elektriciteitsnet. Een robuust en betrouwbaar on- en offshore net is een absolute voorwaarde voor een geslaagde energietransitie naar een betrouwbaar, duurzaam én betaalbaar energiesysteem.

1. Een betrouwbaar systeem: dankzij een energiemix die op elk moment kan voldoen aan de vraag en zo de economische activiteit bevordert en ons comfort in stand houdt.

2. Een duurzaam systeem: door de integratie van hernieuwbare energie waarbij het binnenlandse potentieel ten volle wordt benut en aangevuld wordt met hernieuwbare energieproductie uit het buitenland (via bijkomende interconnecties).

3. Een betaalbaar systeem: dankzij een sterk uitgebouwd elektriciteitsnet krijgt België toegang tot de meest efficiënte energiebronnen in eigen land én in het buitenland. Dit zorgt voor prijsconvergentie met de buurlanden en verbetert onze concurrentiepositie.

EVOLUTIE VAN DE BELGISCHE NETONTWIKKELING: VAN REACTIEF NAAR PROACTIEF

In het verleden volgde de topografie van het elektriciteitsnet de productie-ontwikkelingen: het net verbond grote centrale productie-eenheden (kolen-, gas- en nucleaire centrales) met verbruikerscentra. De ontwikkeling van het grensoverschrijdende netwerk diende vooral voor het verzekeren van bijkomende bevoorradingszekerheid.

Vanaf eind jaren '90 zorgde de liberalisering van de Europese elektriciteitsmarkt voor een sterk veranderende context. De internationale elektriciteitshandel werd steeds belangrijker waardoor de prijsverschillen tussen de nationale markten sterk verminderden. Dit werd mogelijk dankzij de verdere ontwikkeling van interconnectoren én de koppeling van nationale markten via een gezamenlijk mechanisme.

Vandaag wordt de ontwikkeling van het Belgische elektriciteitsnet gestuurd door het Europese klimaatbeleid dat tegen 2050 een quasi volledige decarbonisering van de elektriciteitssector vooropstelt via de massale integratie van hernieuwbare energiebronnen zoals zonnepanelen en wind.

De evolutie naar een duurzaam en Europees geïntegreerd energiesysteem is niet zonder gevolgen voor het transmissienet. Om maximaal te kunnen inspelen op de snelle veranderingen, is een aangepaste netconfiguratie nodig.

De ontwikkeling van nieuwe netinfrastructuur duurt echter veel langer (gemiddeld 10 jaar) dan de bouw van hernieuwbare energieproductie (ca. 3 tot 5 jaar). Als we het volledige potentieel van hernieuwbare energieproductie willen ontplooiën, is een aangepast beleid nodig in netontwikkeling. Verwachte bottlenecks en missing links moeten proactiever en versneld worden geïdentificeerd en aangepakt. Enkel zo krijgt de energietransitie maximale kansen om zich waar te maken.

De ontwikkeling van het Belgische elektriciteitsnet evolueert van "reactief" naar "proactief". De bouw van netinfrastructuur heeft immers een langere doorlooptijd dan de realisatie van hernieuwbare energieprojecten. Om de energietransitie mogelijk te maken en maximaal te valoriseren, is het in het belang van de samenleving dat de transmissie-infrastructuur op tijd gerealiseerd wordt.

DE ONTWIKKELING
VAN HET BELGISCHE
ELEKTRICITEITSNET EVOLUEERT
VAN "REACTIEF" NAAR "PROACTIEF".
DE BOUW VAN NETINFRASTRUCTUUR
HEEFT IMMERS EEN LANGERE
DOORLOOPTIJD DAN DE
REALISATIE VAN HERNIEUWBARE
ENERGIEPROJECTEN. OM DE
ENERGIETRANSITIE MOGELIJK
TE MAKEN EN MAXIMAAL TE
VALORISEREN, IS HET IN HET
BELANG VAN DE SAMENLEVING DAT
DE TRANSMISSIE-INFRASTRUCTUUR
OP TIJD GEREALISEERD
WORDT.